

eijfer is aangebracht. Aldus is het mogelijk door middel van de telstrook onmiddellijk af te lezen, hoeveel guldens en rijksdaalders in den telbak aanwezig zijn. De trapsgewijze gleuven zijn zoodanig gegoten, dat het niet mogelijk is in een gleuf meer dan 5 guldens of meer dan 4 rijksdaalders te plaatsen. Wanneer de bak gevuld is, bevat elk vak nauwkeurig 20 guldens of 20 rijksdaalders en de geheele bak 500 guldens of 200 rijksdaalders.

Deze bakken zijn van verschillende afmetingen. Zij zijn echter zoodanig ingericht, dat zij op elkaar passen en afgesloten kunnen worden door middel van een deksel met riem, waardoor het mogelijk is de gevulde bakken op een praktische wijze te transporteren.

De bakken worden vervaardigd door de Fabrik van kantoormeubelen C. de Vleeschhouwer, Sloterkade 162, Amsterdam.

Deze bakken geven een belangrijke besparing op het telwerk. Met één oogopslag kan men zien, hoeveel guldens of rijksdaalders in de bakken aanwezig zijn. Bij het opmaken van de kas en bij het overdragen van gelden is het natellen en voortellen niet meer noodig.

De Factoren eener Reclame-campagne

Bij den grooten omvang van de reclame in het tegenwoordige bedrijfsleven valt het op, dat zoovelen, die de reclame als gebruikelijk middel tot ontplooiing van hun bedrijf hebben aanvaard, zich zoo weinig vertrouwd hebben gemaakt met het wezen der reclame, dat zij deze nog steeds als een soort speculatie beschouwen met een groot risico. Men wordt in die opvatting dan versterkt door de enorme, klaarblijkelijk onnut uitgegeven bedragen voor reclame waarvan groot succes verwacht was. De fout ligt in dergelijke gevallen veelal daarin, dat men omstandigheden aan de onderneming eigen, over het hoofd heeft gezien. De reclame is een functie van het bedrijf, speciaal van de afzetorganisatie en zij moet derhalve in wezen in het bedrijf passen. Wordt zij daaruit losgemaakt, dan word de reclame inderdaad tot een riskante speculatie.

Naast de bedrijfsfactoren zijn ook de psychologische factoren en de technische punten van uitvoering van groot belang. Ten einde een reclamecampagne behoorlijk te kunnen overzien, moet men haar indeelen in strategie, tactiek en techniek.

De reclamestrategie moet in de eerste plaats zich een beeld vormen van de beteekenis van de reclame voor het bedrijf, van het daarmee voorgestelde doel, b.v. vergrooing of behoud van omzet, invoering van een nieuw artikel etc. Vervolgens dient te worden nagegaan hoe het bedrijf en het product zich tot de reclame-campagne verhouden, of het bedrijf in staat is campagne te ondernemen en of het product zich daartoe leent, reclamerijp is. Verder zal door analytische studie een beeld opgetrokken moeten worden van den afzet, de koopers, de koopkracht, de concurrentie en de ontwikkeling van de markt in het algemeen. Op al deze voorstudie kan dan synthetisch de reclame-campagne gebaseerd worden, omvattende den duur, de kanalen, de principen en de financiering, terwijl ten slotte de methode om het succes der reclame te controleren, dient te worden vastgesteld.

De tactiek der reclame werkt de opgaven die gesteld zijn, in de praktijk uit. Daartoe zet zij in finesses voort de bestudeering van afzetgebieden en mogelijkheden voor het product, van de concurrentie en de daardoor in de praktijk genomen maatregelen: als synthese stelt zij vast de gebieden, waarover de reclame-middelen zullen worden verspreid, kiest de te gebruiken kanalen, de tijdstippen van actie, de vormen, de te bewerken groepen van koopers en publiek, de telkenmale te maken kosten en de oogenblikkelijke controle-maatregelen der tot uitvoering ko-

mende plannen. De tactiek der reclame houdt dus in alles een zeer nauw verband met het technische deel, de uitvoeringsmaatregelen als vormgeving en verspreiding.

Voor de verzekering van een goed inslaan der reclame en van een behoorlijk succes voor het bedrijf is het noodig, dat het verloop van iedere reclame-campagne wordt gevolgd en nauwkeurig beschouwd. Er schuilen hier zooveel onvoorziene momenten in de wisselvalligheid van het publiek, economische verschuivingen, maatregelen van concurrenten, dat men er op voorbereid moet zijn een campagne op een gegeven oogenblik grondig te kunnen herzien. Hier moet de strategische leiding steeds waakzaam blijven. Het vastroesten in een gewoonte kan hier echter zeer gevaarlijk worden en zeer nadeelige gevolgen met zich brengen. Vandaar dat juist op dit gebied het objectieve oordeel van den buitenstaander van groote waarde is.

(F. Dressel, *Reklamwirkung und Reklamerfolg. Industrielle Psychotechnik. 1931. pag. 193.*)

BOEKBEOORDEELING

Bedrijfseconomische Studiën, een verzameling herdrukken van redevoeringen, referaten en artikelen van J. G. de Jongh, Dr. J. G. Ch. Volmer, Th. Limperg Jr., Dr. N. J. Polak, Dr. M. J. H. Cobbenhagen en Dr. Ir. J. Goudriaan Jr. (Uitgave erven F. Bohn, Haarlem 1932).

Het mag een gelukkige gedachte der Nederlandsche hoogleraren in de bedrijfseconomie worden genoemd om een aantal hunner voornaamste redevoeringen, referaten en artikelen en die van hunnen ambtgenoot wijlen Prof. de Jongh in een bundel te verzamelen. De omstandigheid — zoo lezen wij in het voorbericht — dat een aantal herhaaldelijk, vooral door studeerenden, gevraagde geschriften op bedrijfseconomisch gebied grotendeels zijn uitverkocht ofwel slechts in verzamelingen of tijdschriftjaargangen toegankelijk zijn, heeft aanleiding gegeven tot den herdruk van eenige van zulke opstellen. Uit de door hen in de laatste tien jaren geschreven artikelen of gehouden voordrachten hebben de genoemde hoogleraren een keuze gedaan en deze na herziening in een bundel onder den naam „Bedrijfseconomische studiën” verzameld.

Men vindt in den bundel onder meer opgenomen de inaugurele rede van wijlen Prof. de Jongh over den invloed van den rentestand op de balans en diens Dies-rede, handelende over de reserveering der Nederlandsche naamlooze vennootschap. Uit de talrijke artikelen van Prof. Volmer werd een drietal gekozen, waaronder een verhandeling over de naamlooze vennootschap als bestuursvorm van de gemengde onderneming en een over de waardebepaling van incurante effecten. Van de hand van Prof. Limperg werd o.a. opgenomen diens intreerede over kostprijs en prijsvorming als bedrijfshuishoudkundig probleem, het bekende referaat gehouden voor het Internationaal Accountantscongres te Amsterdam over de beteekenis van de accountantsverklaring in verband met de verantwoordelijkheid van den accountant en verder een tweetal redevoeringen over de beteekenis van de reserve- en fondsvorming der verzekering voor de kapitaalmarkt en over de economische beteekenis der naamlooze vennootschap. Van de geschriften van Prof. Polak vindt men de bekende Diesrede over de taak van den tussenhandel, het artikel uit de Economist over waardeerings- en balansproblemen en o.m. diens referaten van de te Amsterdam en te New York gehouden Internationale Accountantscongressen, resp. handelende over de toenemende en afnemende meeropbrengst in ver-

band met den kostprijs en over afschrijving. Van Prof. *Cobbenhagen* vindt men een drietal artikelen over den modernen ondernemer, de reservevorming en haar beteekenis voor kapitaalvorming en kapitaaldistributie en over de organische balans-theorie; van Prof. *Goudriaan* een aantal referaten, waarvan wij noemen de inleiding voor een der Accountantsdagen van het Ned. Instituut van Accountants, handelende over de horizontale bedrijfseconcentratie als middel tot verhooging van de productiviteit en een voordracht over de ontwikkeling van de bedrijfsleer als toegepaste wetenschap.

Met deze opsomming is de inhoud van het boek geenszins volledig aangegeven; wij noemden slechts een aantal der belangrijkste bijdragen van elk der schrijvers.

Daar de in den bundel opgenomen artikelen alle herdrukken zijn van vroegere door de schrijvers gepubliceerde geschriften, dan wel van gehouden voordrachten is het geven eener boekbeoordeling hier minder op zijn plaats. Een bespreking zal trouwens ook onnoodig zijn, daar het bekende studies betreft, die voor het meerendeel reeds bij eerste verschijning zeer de aandacht hebben getrokken en waarvan velen, voor al degenen, die van de bedrijfseconomie studie hebben gemaakt, goede bekenden zullen zijn. Voor studeerenden, die van deze geschriften nog geen kennis namen, zullen de namen der schrijvers, als bij uitstek deskundigen op hun vakgebied, reeds voldoende zeggen om het in dezen bundel geboden hoogst belangrijke materiaal in studie te nemen. Voor hen is, blijkens het voorbericht, deze bloemlezing in de eerste plaats bestemd. Wij twijfelen er niet aan of het verschijnen van dit boek zal, bij het gemis aan een Nederlandsch handboek der bedrijfseconomie, in een leente aan studiemateriaal voorzien.

Maar niet alleen voor studeerenden, maar ook voor hen, die de studies der schrijvers reeds van de eerste verschijning kennen, achten wij dit boek van belang. Door het bijeenbrengen van de verspreide geschriften is thans voor het eerst een overzicht verkregen van de uitkomsten van een deel van het wetenschappelijk werk door onze Nederlandsche hoogleraren verricht en ongetwijfeld zal de publicatie in den thans gegeven vorm voor velen een aanleiding vormen opnieuw van deze uitkomsten kennis te nemen. Ook al kan dit verzamelwerk, doordat een zeer groot gedeelte van den studiearbeid der docenten nog niet werd gepubliceerd, slechts een onvolkomen beeld geven van den bereikten stand van de bedrijfseconomische wetenschap in Nederland, toch zal de lezing of de herlezing van den inhoud van dit boek een sterken indruk achterlaten van den trap van ontwikkeling, dien deze jonge wetenschap in een betrekkelijk kort tijdsbestek in ons land heeft bereikt.

Wij achten deze uitgave van veel beteekenis en wij wenschen dezen bundel herdrukken in handen van allen, die in de bedrijfseconomie belang stellen.

II. J. v. d. S.

FEDERATIEF EXAMEN VAN HET NEDERLANDSCH INSTITUUT VAN ACCOUNTANTS EN VAN DE NEDERLANDSCHE ORGANISATIE VAN ACCOUNTANTS

Financieele Rekenkunde

DONDERDAG 19 MEI 1932

Beschikbare tijd vier uur

- N.B. 1. Aan de kandidaten wordt verzoekt elk vraagstuk op een *afzonderlijk* stuk papier te maken.
2. De kandidaten zijn vrij in de keuze van de volgorde, waarin zij de vraagstukken wenschen te maken.

I

Een gemeente leent f 1.000.000.—, rentende 4 % per jaar. Zij neemt aan, gedurende 20 jaren aan het einde van elk jaar f 25.000.— terug te betalen en het restant aan het einde van het 20e jaar.

Indien de geldschieter 5 % rente verlangt te maken, tegen welken koers kan hij de leening dan overnemen? (Rente wordt aan het einde van elk jaar betaald.

II

Op 1 Juli 1922 is een leening aangegaan van f 200.000.—, aflosbaar in 30 jaren met gelijkblijvende, postnumerando betaalbare annuïteiten tegen een rentevoet van 5 %.

Op 1 Juli 1932 zal behalve de gewone betaling een extra aflossing plaats hebben van f 20.000.—.

Hoe groot wordt daarna de annuïteit, indien tevens de duur der leening met 5 jaren wordt verkort?

III

Een leening, met halfjaarcoupons, bedraagt f 1.000.000.— en zal aflosbaar zijn als volgt:

het eerste tiental jaren . . .	f 10.000.—	per jaar
het tweede tiental jaren . . .	„ 15.000.—	per jaar
het derde tiental jaren . . .	„ 20.000.—	per jaar
het vierde tiental jaren . . .	„ 25.000.—	per jaar
het vijfde tiental jaren . . .	„ 30.000.—	per jaar

Indien een bankier, die zijne berekening baseert op een effectieven rentevoet van 5 % per jaar, de leening wil overnemen à 93½ %, wordt gevraagd hoe groot de rentevoet van de leening is.

Een Bank heeft een vordering van f 200.000.— op den boedel van een overleden schuldenaar, welke vordering niet direct ten volle kan worden voldaan.

Met den voornaamsten medeereerditeur komt zij overeen, dat zij onder bijberekening van 3 % rente 's jaars zal worden voldaan uit inkomsten, welke zullen voortvloeien uit bepaalde activa van den boedel.

Wanneer kan worden aangenomen, dat de Bank uit deze inkomsten ter voldoening van rente en aflossing, zal ontvangen:

gedurende de eerste 5 jaar .	f 10.000 per jaar
gedurende de volgende 5 jaar .	„ 20.000 per jaar

vervolgens f 25.000 per jaar, telkens te betalen aan het einde van het jaar, wordt gevraagd:

- na hoeveel jaar de schuld aan de Bank geheel zal zijn afgelost;
- welk bedrag aan het einde van het laatste jaar moet worden betaald;
- hoeveel de Bank op haar vordering moet afschrijven, indien zij de contante waarde der te verwachten uitkeeringen berekent op basis van 5 % rente 's jaars.

NEDERLANDSCHE HANDELSHOOGESCHOOL

Examen Rekeningwetenschap

MAANDAG 9 MEI 1932

I

Beschikbare tijd: 3 uur

Inrichtingsleer

Magazijnadministratie

Een dames-modemagazijn, gevestigd te 's-Gravenhage, heeft filialen te Rotterdam en Amsterdam. De inkoop geschiedt uit-